

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών

Δεκέμβριος 2014

«Ελληνογερμανικό Ταμείο για το Μέλλον»

Με περισσότερους από 200.000 νεκρούς στα χρόνια της κατοχής (1941 έως 1944) η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών εκείνων, που υπέφεραν ιδιαίτερα υπό το γερμανικό ζυγό. Η επεξεργασία του σκοτεινού αυτού κεφαλαίου της κοινής μας ιστορίας δεν έχει προχωρήσει στη Γερμανία τόσο, όσο στην περίπτωση άλλων εταίρων μετά τη λήξη του ψυχρού πολέμου. Το από ελληνικής σκοπιάς ανοιχτό ζήτημα της καταβολής επανορθώσεων αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα για τις ελληνογερμανικές σχέσεις. Κατά την επίσκεψή του στην Ελλάδα το Μάρτιο του 2014 ο Ομοσπονδιακός Πρόεδρος κ. Γκάουκ αναγνώρισε στις ομιλίες του στην Αθήνα, τους Λιγκιάδες και τα Ιωάννινα την πολιτική και ηθική ευθύνη της Γερμανίας για τα εγκλήματα πολέμου που διαπράχθηκαν μεταξύ 1941 και 1945 και τη συνδεδεμένη με αυτά ιδιαίτερη ιστορική ευθύνη, ζητώντας εξ ονόματος της Γερμανίας συγχώρεση από τις οικογένειες των θυμάτων.

Μπορούμε μόνο εν μέρει να επανορθώσουμε για τις διαπραχθείσες αδικίες. Μέσα από συγκεκριμένες πρωτοβουλίες και χειρονομίες συμφιλίωσης μπορούμε, όμως, και θέλουμε να υπογραμμίσουμε την άνευ όρων αναγνώριση της πολιτικής και ηθικής μας ευθύνης. Οι χειρονομίες αυτές, πέρα από τον συμβολισμό τους, αποσκοπούν μακροπρόθεσμα στην αποδόμηση του ιστορικού βάρους, που για πολύ καιρό παραμένει από γερμανικής πλευράς ανεπεξέργαστο καθώς και στην ενίσχυση των διμερών σχέσεων με τρόπο ειλικρινή και διαρκή. Το «Ταμείο για το Μέλλον» σε καμία περίπτωση δεν συνιστά απάντηση στο ελληνικό αίτημα για επανορθώσεις και αποζημιώσεις.

Με το παραπάνω σκεπτικό η Ομοσπονδιακή Κάτω Βουλή αποφάσισε τη δημιουργία του «Ελληνογερμανικού Ταμείου για το Μέλλον»¹. Μέσα από την ευκαιρία που παρέχει το Ταμείο για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων έργων θέλουμε

¹ Ως ένα ακόμη εργαλείο για την επεξεργασία του σκοτεινού αυτού κεφαλαίου της κοινής μας ιστορίας θα λειτουργήσει και η δημιουργία ενός Ελληνογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2014 υπογράφηκε στο Βερολίνο μεταξύ της Ομοσπονδιακής Υπουργού κ. Σβέσιγκ και του Πρέσβη της Ελληνικής Δημοκρατίας στη Γερμανία κοινή δήλωση πρόθεσης για τη δημιουργία του Ιδρύματος παρουσία των Προέδρων των δύο κρατών.

- να επεξεργαστούμε από κοινού την κοινή μας ιστορία των τελευταίων 200 ετών με σκοπό την εγκαθίδρυση μίας ελληνογερμανικής ιστορικής μνήμης ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο ιδιαίτερα στη Γερμανία τη συνείδηση για τα εγκλήματα πολέμου, που διαπράχθηκαν στην Ελλάδα, και
- να συμβάλουμε στη συμφιλίωσή μας με τις μαρτυρικές και τις εβραϊκές κοινότητες της Ελλάδας.

I. «Εγκαθίδρυση μίας ελληνογερμανικής ιστορικής μνήμης»

Η γερμανική κοινή γνώμη έχει πολύ περιορισμένη γνώση σχετικά με τα εγκλήματα πολέμου, που διαπράχθηκαν από γερμανούς στρατιώτες στην Ελλάδα. Αλλά και η επιστημονική έρευνα γύρω από το ζήτημα αυτό δεν είναι αρκετά διεξοδική στις δύο χώρες. Η επιστημονική ενασχόληση με τις διμερείς σχέσεις των 200 τελευταίων ετών, και ειδικά με τη γερμανική κατοχή κατά τα έτη 1941 έως 1944, μπορεί να λειτουργήσει ως βάση για την επεξεργασία μίας κοινής ιστορικής μνήμης. Στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να προωθήσουμε ενέργειες, όπως π.χ. την ανταλλαγή διδασκόντων που καταπιάνονται με τη θεματολογία αυτή σε Ελλάδα και Γερμανία, επιστημονικά συμπόσια, ερευνητικά προγράμματα καθώς και υποτροφίες για έρευνα σε υποψήφιους διδάκτορες των δύο χωρών. Υπεύθυνη για την υλοποίηση τέτοιου είδους δράσεων που θα εκτείνονται κατά τη συνολική διάρκεια του Ταμείου έως το 2017 είναι η Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών (DAAD), στο πλαίσιο του προγράμματος «Ελληνογερμανικό Ταμείο για το Μέλλον» (www.daad.gr).

II. Συμφιλίωση με τα Μαρτυρικά Χωριά

Στις κοινότητες, που υπέστησαν τα εγκληματικά αντίποινα των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής και που σήμερα είναι επί το πλείστον μέλη του «Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων», η μνήμη για τα τραγικά γεγονότα της περιόδου 1941-1944 εξακολουθεί να ασκεί επίδραση. Παράλληλα, οι συχνά μικρές αυτές επαρχιακές κοινότητες, που πλήττονται από την μετανάστευση των νέων, βρίσκονται από οικονομική και κοινωνική σκοπιά σε ιδιαίτερα δύσκολη θέση. Ως εκ τούτου η Γερμανία επιθυμεί τα ξεκάθαρα λόγια του Ομοσπονδιακού Προέδρου κ. Γκάουκ στους Λιγκιάδες, ένα χωριό που έχει πληγεί ιδιαίτερα, να συνοδευτούν από συγκεκριμένες πράξεις συμφιλίωσης. Στο πλαίσιο των διαθέσιμων πόρων θα πρέπει, λοιπόν, να προωθηθούν έργα, που εκπληρώνουν συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες των κοινοτήτων αυτών και τα οποία θα μας τα προτείνουν οι ίδιες οι κοινότητες ή ομάδες από την κοινωνία των πολιτών των κοινοτήτων αυτών. Το Ταμείο για το Μέλλον στοχεύει στο επίπεδο των ανθρώπινων σχέσεων και όχι στο νομικό επίπεδο. Έτσι, κανείς δεν περιμένει από όσους προτίθενται να χρησιμοποιήσουν το Ταμείο να αλλάξουν τη νομική τους άποψη στο θέμα των πολεμικών επανορθώσεων.

III. Συμφιλίωση με τις Εβραϊκές Κοινότητες

Η επίσκεψη του Ομοσπονδιακού Προέδρου στην εβραϊκή κοινότητα των Ιωαννίνων στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψής του έτυχε κι εκεί μεγάλης προσοχής. Ωστόσο, και οι εβραϊκές κοινότητες στην Ελλάδα, και ιδιαίτερα η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης, εξακολουθούν να προσδοκούν πράξεις επανόρθωσης από πλευράς της Γερμανίας. Ανεξαρτήτως της διαφορετικής μας νομικής αντίληψης και επί αυτού του θέματος, θέλουμε να μεταφέρουμε το μήνυμα της συμφιλίωσης και να προωθήσουμε έργα, με τα οποία μπορούμε να συμβάλλουμε στην κοινωνική, πολιτισμική ή την καθ' οποιονδήποτε άλλο τρόπο ενίσχυση των εβραϊκών κοινοτήτων. Γνώμονάς μας θα είναι και εδώ οι συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες των εταίρων μας, ενώ οι αποφάσεις μας θα είναι συντονισμένες. Και εδώ δεν περιμένουμε τη διαφοροποίηση της νομικής τους άποψης για το θέμα των πολεμικών επανορθώσεων.

Οδηγίες για τους αιτούντες:

Υπεύθυνοι υλοποίησης ενός έργου μπορούν να είναι φορείς, πρωτοβουλίες και ιδιώτες ή ομάδες ιδιωτών από την Ελλάδα και τη Γερμανία. Όσοι επιθυμούν να υποβάλλουν αίτηση για κάποιο έργο, παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με την γερμανική Πρεσβεία στην Αθήνα ή το Γενικό Προξενείο στη Θεσσαλονίκη. Αιτούντες από τη Γερμανία παρακαλούνται να απευθυνθούν με την αίτησή τους, για την οποία θα έχουν προσυνηνοηθεί με κάποιον εταίρο από την Ελλάδα, στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών, Διεύθυνση 601 (601-R@diplo.de)